

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาขอเสนอสรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. วิธีดำเนินการศึกษา
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการศึกษา
5. อภิปรายผลการศึกษา
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมรายด้าน และจำแนกรายหมู่บ้าน
2. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา แบ่งออกได้ตามลำดับดังนี้ คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ตาม

ทะเบียนราษฎร จำนวน 4,670 คน (งานทะเบียนราษฎร. : 2552. 1) เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีวุฒิภาวะในการ เสนอแนะ และแสดงความคิดเห็น

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 369 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973 : 125) จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคามแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมี 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบสอบถามรายการ (Check Lists) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และที่ตั้งหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบสอบถามแบบของลิเคิร์ต มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล วังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาทั้งหมด 369 ชุด โดยนำมาจัดหมวดหมู่และบันทึกคะแนนแต่ละข้อแต่ละคนในแบบรหัส นำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และที่ตั้งหมู่บ้านของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม รายด้าน และจำแนกรายหมู่บ้าน ใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหา ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล วังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคามใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยการสรุปประเด็นหาความหมาย และแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอด้วยการพรรณนาความ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ปรัชญาผลการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ
องค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
ผลการศึกษา พบว่า

2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยประมาณ 2.92 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง
3 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมี
ส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมใน
การปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และเมื่อพิจารณาแยกเป็น
รายด้าน พบว่า

2.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลางมีค่าเฉลี่ยประมาณ 3.44 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และ
อยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ท่านได้เข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหาความ
ต้องการของท้องถิ่น ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ที่จะ
พัฒนาชุมชน ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล กับ อบต. เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนา ท่านมี
ส่วนร่วมในการค้นหาเหตุของปัญหาของชุมชน ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นถึงปัญหา
ความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน ท่านได้เข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวกับ โครงการหรือกิจกรรม
ต่างๆ ของ อบต. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดระเบียบข้อบังคับของ อบต.

2.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยรวมอยู่ในระดับปาน
กลาง มีค่าเฉลี่ยประมาณ 2.64 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ
และระดับน้อย 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไข
ปัญหาต่างๆ ของชุมชน ท่านให้ความร่วมมือในการทำงานของ อบต. ท่านมีส่วนร่วมในการ
เสนอแนะเพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานของ อบต. ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
ท่านเคยร่วมในการดูแลบริการสาธารณะที่ อบต. จัดให้ เช่น ไฟส่องสว่างภายในหมู่บ้าน
ถึงขยะ เป็นต้น ท่านมีส่วนร่วมในการแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตาม โครงการต่าง ๆ ของ
อบต. ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโครงการ/ กิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการในหมู่บ้าน ท่าน
ได้เข้าร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการตามแผนพัฒนาของ

อบต. ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ ตัวแทนชุมชนในการจัดซื้อ-จัดจ้าง หรือตรวจรับงานตามโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของ อบต.

2.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยประมาณ 3.08 เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ชื่อ และระดับปานกลาง 7 ชื่อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ท่านได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมด้านสุขภาพ จาก อบต. ท่านได้รับความสะดวกสบายจากการดำเนินงานโครงการด้านสาธารณสุขไปไกล เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ท่านได้รับการสนับสนุนด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น จาก อบต. ท่านได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากการป้องกันและการบรรเทาสาธารณภัย จาก อบต. ท่านเคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ หรือสิ่งของ อื่น ๆ จาก อบต. เมื่อท่านเสนอขอรับความช่วยเหลือ ท่านได้รับประสบการณ์ ความรู้ จากการดำเนินงานร่วมกับ อบต. ท่านได้รับความรู้จากการฝึกอบรม ตาม โครงการต่างๆ ของ อบต. ท่านเคยได้รับ สิ่งของ หรือของรางวัล เมื่อท่านเข้าร่วมกิจกรรม กับ อบต.

2.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยประมาณ 1.84 เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับน้อยทุกชื่อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ ของ อบต. ท่านได้เสนอข้อบกพร่องของการดำเนินการตามแผน ต่อ อบต. ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อ จัดจ้าง ตามแผนงาน/โครงการของ อบต. ท่านเคยติดต่อกับ อบต.เกี่ยวกับผลความคืบหน้าการดำเนินโครงการพัฒนา ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน / โครงการของอบต. เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ท่านได้รับทราบหรือรับฟังผลการดำเนินงาน ของ อบต.

2.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสัมพินัย จังหวัดมหาสารคาม แยกเป็นรายหมู่บ้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกหมู่บ้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 7 หมู่ที่ 9 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 10 หมู่ที่ 6 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 12 หมู่ที่ 8 หมู่ที่ 11 หมู่ที่ 5 หมู่ที่ 3

3. ผลการศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยเรียงลำดับความถี่สูงสุดไปหาคำสุดท้าย แยกในแต่ละด้าน ดังนี้ คือ

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนเห็นว่าการพัฒนาหมู่บ้านอยู่ในส่วนของผู้นำชุมชนหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการดำเนินงานตาม โครงการที่เสนอในแต่ละปีให้ครบทุกโครงการ ควรมีวิธีการประชาสัมพันธ์ในการจัดเวทีประชาคมเพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมมากกว่านี้

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า มีการแต่งตั้งตัวแทนประชาคมท้องถิ่นในการตรวจสอบการทำงานประชาชนจึง ไม่เห็นความสำคัญของการตรวจสอบงาน โครงการต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการต่างๆที่ได้จัดทำให้ประชาชนทราบ ควรมีการจัดทำข้อมูลสถิติการจัดทำโครงการให้กับประชาชนทราบ

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนยังมีความต้องการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานมากกว่า การพัฒนาด้านอื่นๆ จึงทำให้การพัฒนายังไม่ทั่วถึงและไม่ครบทุกด้าน องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีแบบสอบถามความคิดเห็นประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงาน อบต. ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่หมู่บ้านอย่างทั่วถึง

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล พบว่า การประชาสัมพันธ์งานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ทั่วถึง องค์การบริหารส่วนตำบล ควรประชาสัมพันธ์การรายงานผลการปฏิบัติงานของ อบต. ให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง ควรมีการประเมินการทำงานของ อบต. และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ โดยทั่วถึง

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.92 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เกิดจากประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความสนใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงยังขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้เนื่องจาก ประชาชนยังมีแนวคิดว่าในส่วนของการพัฒนาท้องถิ่นเป็นเรื่องของผู้นำชุมชนหรือตัวแทนหมู่บ้าน จึงขาดความสนใจที่จะเข้าร่วมในการกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว ซึ่งจากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ซึ่งประชาชนได้เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อเสนอปัญหา และความต้องการของประชาชน รวมถึงเสนอขอโครงการพัฒนาภายในหมู่บ้านเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ส่วนในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ประชาชนยังได้รับการจัดสรรงบประมาณจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มากนัก ซึ่งสืบเนื่องมาจากงบประมาณที่จัดสรรให้ในแต่ละหมู่บ้านยังมีน้อย และอาจจะยังไม่ครอบคลุมทุกๆ ด้าน ส่วนในด้านการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติและด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งสองด้านอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจมาจากการขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึง ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรวมถึง การแต่งตั้งคณะกรรมการที่มาร่วมกับทางองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนน้อยและเป็นบุคคลเดิม ที่ร่วมเป็นกรรมการ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมติดตามและประเมินผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ผลการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัย เบญจสิริ นาอินทร์ (2548 : 81-87) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลของเทศบาลตำบลแม่สาย จังหวัดเชียงราย รวมถึงงานวิจัยของ วีระชัย คำล้าน (2550 : 44 - 46) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเขษุมคม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

2. ผลการศึกษา ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย คือ

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการดำเนินงานตามโครงการที่เสนอในแต่ละปีให้ครบทุกโครงการ ควรมีวิธีการให้ประชาชนเข้าร่วมในเวทีประชาคมให้มากกว่านี้ อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีการพัฒนาไม่ทั่วถึง

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมในการจัดทำโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการจัดทำข้อมูลสถิติการจัดทำโครงการให้กับประชาชนทราบ อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการประชาสัมพันธ์งานต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีแบบสอบถามความคิดเห็นประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงาน อบต. ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้แต่ละหมู่บ้านอย่างทั่วถึง อาจเป็นเพราะโครงการส่วนใหญ่เกิดจากผู้นำชุมชนหรือตัวแทนหมู่บ้าน จึงยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล องค์การบริหารส่วนตำบล ควรประชาสัมพันธ์การรายงานผลการปฏิบัติงานของ อบต.ให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง ควรมีการประเมินการทำงานของ อบต.และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการประชาสัมพันธ์งานต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ

ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ รัตนโนชา (2550 : 82-86) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเขา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาพรวม และด้านการแสดงความคิดเห็น ด้านการกำหนดปัญหา ด้านการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา ด้านการดำเนินการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพศชายและหญิงมีส่วนร่วมโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี คือ ไม่มีการแจ้งกำหนดการประชุมที่แน่นอน ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจ ไม่มีเวลาว่าง และข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี คือควรแจ้งกำหนดการประชุมล่วงหน้า ควรทำหนังสือเชิญประชุม ควรจัดประชุมให้ตรงกับวันหยุด ควรรายงานการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอโครงการต่าง ๆ

นอกจากนี้ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระชัย คำล้าน (2550 : 44 - 46) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังงาม อำเภอเขาค้อ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการร่วมดำเนินการ และข้อเสนอแนะ ของประชาชน คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติในสิ่งที่ไม่เหมาะสม เทศบาลควรพิจารณาหากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม การมีส่วนร่วมในการออกทุนในการพัฒนาแผนก่อนข้างน้อย ผู้บริหารเทศบาลควรทำเป็นตัวอย่างในการบริจาค การมีส่วนร่วมในการสรุปผลการดำเนินงานการปฏิบัติโครงการ/กิจกรรม ของเทศบาลก่อนข้างน้อย ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากขึ้น โดยการประชุมประชาคม เป็นต้น เทศบาลควรเน้นการพัฒนาทางด้านอาชีพควบคู่กัน กับการพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการศึกษาไปใช้

ในการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้ ข้อมูลเสนอแนะบางประการอันอาจจะเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการดำเนินงานตามโครงการที่เสนอในแต่ละปีให้ครบทุกโครงการ ควรมีวิธีการ ประชาสัมพันธ์ในการจัดเวทีประชาคมเพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมมากกว่านี้

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการต่างๆที่ได้จัดทำให้ประชาชนทราบ ควรมีการจัดทำข้อมูลสถิติการจัดทำโครงการให้กับประชาชนทราบ

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีแบบสอบถามความคิดเห็นประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงาน อบต. ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้แต่ละหมู่บ้านอย่างทั่วถึง

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล องค์การบริหารส่วนตำบล ควรประชาสัมพันธ์การรายงานผลการปฏิบัติงานของ อบต.ให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง ควรมีการประเมินการทำงานของ อบต.และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ โดยทั่วถึงควร ประชาสัมพันธ์การรายงานผลการปฏิบัติงานของ อบต.ให้ประชาชนทราบ ควรมีการประเมินการทำงานของ อบต.และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละด้านขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ
องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., 2548.
- การปกครอง. กรม. กระทรวงมหาดไทยกับการกระจายอำนาจ. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์อสาการศึกษาดินแดนกรมการปกครอง , 2543.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ค้นเมื่อ
10 กุมภาพันธ์ 2553, จาก www.thailocaladmin.go.th/ . 2551.
- กรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น . คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กลุ่มวิชาการ
และแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น, 2546.
- กิตติศักดิ์ รัตนโนชา. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ
องค์การบริหารส่วนตำบลบางเกาะ อำเภอบ้านนิงस्ता จังหวัดยะลา. การศึกษา
อิสระ ปร.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- กลุ่มสังคมศาสตร์สาธารณสุข. การมีส่วนร่วมของชุมชน : จุดอ่อนของสาธารณสุขมูลฐาน.
กรุงเทพฯ: สังคมพัฒนา , 2546.
- เกศินี พรหมตัน. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีของเทศบาล
ตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ: ปร.ม. เชียงใหม่, 2550.
- จรัส สุวรรณมาลา. ปฏิรูประบบการคลังไทย : กระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2537.
- จักรกิต บัวงาม. ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลบางกระทีก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. การศึกษาอิสระ ปร.ม.
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- ชูเกียรติ เปี่ยมศรี. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย ศึกษา
เฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง. ปัญหาพิเศษรัฐศาสตรมหาบัณฑิต.
ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2542.
- ทรงพล คุ้มทอง . ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี
เทศบาลตำบลศรีราชา อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษ : รศ.ม. ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น. เชียงใหม่ : คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.

- ชิติกานต์ แสนไชย. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2549.
- ธีรวุฒิ โสภณัฐกุล. การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, 2550.
- นที คิชรูปรรจง. การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.
- นฤกร โสภานเปง. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลป่าตันนาครี อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. รายงานการศึกษาอิสระ ปร.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. กลวิธีแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
- บัญญัติ พุ่มพันธ์. รวมกฎหมายเกี่ยวกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง พ.ศ. 2546. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท บพิตรการพิมพ์ จำกัด, 2547.
- บุญมา แสงกล้า. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำพอง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.
- เบญจสิริ นาอินทร์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลของเทศบาล ตำบลแม่สาย จังหวัดเชียงราย. รายงานการศึกษาอิสระ ปร.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, 2548. ประทาน คงฤทธิ์ศึกษการ. การปกครองเมืองพัทยา. กรุงเทพฯ : สหายบลิ๊อคและการพิมพ์, 2525.
- ประจักษ์ วงศ์ปัญญา. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- ประสิทธิ์ สีนรุอูทัย. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมุกครูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี. การค้นคว้าอิสระ

รป.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.

ปิยนุช แสงวู. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลนางาม

อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. มหาสารคาม :

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.

พวงทอง โยธาใหญ่. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น :

กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ รป.ม.

เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

พิศกุล สัจจามรรค. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ท้องถิ่น : กรณีศึกษา

เทศบาลนครลำปาง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ รป.ม.

เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.

พิศมัย บุญเลิศ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ.

ปัญหาพิเศษ รป.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.

พรทิพย์ พงศ์พัชรา. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนา

สิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล. ศศ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย

รามคำแหง, 2549.

พระอนุกุล ศรีปัจฉิม. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วน

ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย. รป.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาสารคาม, 2550.

ภัทริกา ใจชื่น. กระบวนการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบล

ในการวางแผนพัฒนาตำบลประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหว้า อำเภอภู

เวียงจังหวัดขอนแก่น. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัย

ขอนแก่น, 2551.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. การบริหารท้องถิ่น. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,

2546.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทย

อนุเคราะห์ไทย, 2526.

วรพจน์ วิสรุตพิชญ์. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคทีซีไทย, 2537.

วีระชัย คำถ่าน. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล

ตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี. รายงานการค้นคว้าอิสระ รป.ม.

ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.

- สายฝน ศรีฉาวงษ์. การจัดทำแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม : ศึกษากรณีตำบล สาม
 บัณฑิตอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. พระนครศรีอยุธยา :
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2548.
- สุทัน ทาวงศ์มา. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของหมู่บ้าน
 แม่ตำ ตำบลเสริมซ้าย อำเภอแมริม จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม.
 เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
- สุภา จันลาดี. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน
 ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. สารนิพนธ์สาสนศาสตร์มหาบัณฑิต ปร.ม
 บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2550.
- สุภชัย ศรีทศ. การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการวางแผนพัฒนา
 เทศบาลเมืองชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.
- สุวรรณ พิณตานนท์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล.
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสาธิตศึกษาดินแดน, 2546.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 4
 กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการประชาชน, 2552.
- สมบัติ คุณเจริญ. ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการ
 พัฒนาท้องถิ่นศึกษากรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี :
 มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.
- สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว. แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2553 - 2556.
 มหาสารคาม: องค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว, 2553.
- อลงกรณ์ ปรายไพรี. การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) โดยกระบวนการ
 ประชาคมกรณีศึกษาอำเภอ สันทราย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. เชียงใหม่ :
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- อรทัย กักพล. Best practices ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้านความ
 โปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบัน
 พระปกเกล้า, 2547.
- อนันต์ เจริญแก่นทราย. ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ
 บริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม
 : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, 2545.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนและการปกครองท้องถิ่น,” วารสาร
 ธรรมศาสตร์. 25(3) : 3-15 ; กันยายน-ธันวาคม 2542.

อกิน รพีพัฒน์,ม.ร.ว. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและ
วัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณการพิมพ์,2527.

เอี่ยมอารีย์ เงินใส. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา

อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2523.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY